

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา(อิตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในบทนี้จะได้กล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าคือ ประชากร แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากประชากรของโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เปิดการเรียนการสอนรายวิชาศาสนาจำนวน 12 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูสอนอิสลามศึกษา ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรของ ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูสอนอิสลามศึกษาจำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	โรงเรียน	แบบสัมภาษณ์	แบบสอบถาม	
		ประชากรผู้บริหารโรงเรียน	ประชากรหัวหน้างานวิชาการ	ประชากรครูสอนอิสลามศึกษา
ปัตตานี	เทศบาล 1 (จะบังติกอ)	1	1	8
	เทศบาล 4 (บ้านกาหยู)	-	1	8
	เทศบาล 6 (บ้านตาหยาด)	-	1	8
ยะลา	เทศบาล 2(บ้านมลายูบางกอก)	-	1	8
	เทศบาล 5 (ตลาดเก่า)	1	1	8
	เทศบาล 2 (บ้านกาปะกอตอ)	-	1	8
	เทศบาล 4 (บ้านกาปะฮูลู)	-	1	8

จังหวัด	โรงเรียน	แบบสัมภาษณ์	แบบสอบถาม	
		ประชากร ผู้บริหาร โรงเรียน	ประชากร หัวหน้างาน วิชาการ	ประชากรครู สอนอิสลาม ศึกษา
นราธิวาส	เทศบาล 1 (ถนนภูผาก๊กดี)	1	1	9
	เทศบาล 2 (บ้านบาและฮิล)	1	1	8
	เทศบาล 3 (บ้านยะกัง)	1	1	3
	เทศบาล 3 (วิมุกตายนวิทยา)	1	1	8
	เทศบาล 4 (บ้านทรายทอง)	-	1	8
รวม		6	12	92

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลโดยวิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียวแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional) เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ. 2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างได้ปรับแบบสัมภาษณ์จากวิทยานิพนธ์ของ เฉลิมพล และชัน (2550 : 144-146) เพื่อนำไปใช้กับผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน

2. แบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ได้พัฒนาแบบสอบถามจากวิทยานิพนธ์ของ สุชาดา เรืองดำ (2547 : 141-146) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยภาพรวม .99 เฉลิมพล และชัน (2550 : 148-153) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยภาพรวม .95 นำไปใช้กับหัวหน้างานวิชาการและครูสอนอิสลามศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วย อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอนหรือการทำงาน และสังกัดเทศบาล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อับดีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในรายการทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาวัด 5 ระดับ โดยให้ค่าน้ำหนักประจำช่อง เพื่อหาค่าเฉลี่ย ดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มีปัญหามาก
3	คะแนน	หมายถึง	มีปัญหาปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อับดีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นแบบปลายเปิด (Open End)

3.3.2 วิธีสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์

1.1 ศึกษาวิทยานิพนธ์ของเฉลิมพล และชัน เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล รวมถึงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.2 จัดทำแบบสัมภาษณ์ อย่างมีโครงสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาทั้ง 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล

1.3 นำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงข้อคำถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงข้อความแล้วจึงนำออกมาใช้กับ
ประชากร

2. การสร้างแบบสอบถาม

2.1 ศึกษาเอกสาร วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็น
แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 กำหนดขอบเขตของข้อความจากตัวแปรที่จะศึกษาตามปัญหา
การเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้าน
สื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้องสมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน
อิสลามศึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
โดยใช้คะแนน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 116-117) ดังนี้

แน่ใจว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้อง +1 คะแนน

ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้อง 0 คะแนน

แน่ใจว่าข้อความนั้นไม่มีความสอดคล้อง -1 คะแนน

2.4 นำผลมาวิเคราะห์ หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากการ
ประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Consistency) โดยเลือกข้อ
คำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อความนั้นมีความเที่ยงตรง
ตามเนื้อหา ถ้าข้อความใดมีค่าดัชนี ความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ข้อความนั้นต้องนำมาปรับปรุง
หรือตัดออกไปตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้
(Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรในการศึกษาค้นคว้า จำนวน 30 คน

2.6 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบให้คะแนนและหา
ความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของ
ครอนบาค (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125-126) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามของหัวหน้างาน
วิชาการและครูสอนอิสลามศึกษาทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพความเชื่อมั่นแล้ว
ไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 แบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ โดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และการส่งเอกสารแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนได้กรอกข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์

3.4.2 แบบสอบถาม

3.4.2.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากผู้อำนวยการสำนักการศึกษาและผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถึงผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร

3.4.2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนด้วยตนเอง และผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 15 วัน ผู้วิจัยไปติดตามและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง หรือส่งทางไปรษณีย์

3.4.2.3 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการรวมขั้นตอนวิจัยต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิธีการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. **แบบสัมภาษณ์** ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์จากผู้บริหารโรงเรียน แล้วนำมาเขียนตามบทสัมภาษณ์ จากนั้นจึงนำมาสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละประเด็นปัญหาตามรายด้านทั้ง 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล แล้วนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

2. **แบบสอบถาม** ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยแยกข้อมูลตัวแปรอิสระโดยหาค่าร้อยละ

2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียน

สังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในรายการทั้ง 4 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้านและรายข้อเพื่อหาระดับปัญหาของแต่ละด้าน

เกณฑ์ในการจัดระดับปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา แปลผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหาการเรียนการสอนมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหาการเรียนการสอนมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาการเรียนการสอนปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาการเรียนการสอนน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีปัญหาการเรียนการสอนน้อยที่สุด

2.3 แบบทดสอบตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนและข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อิบตีดาอียะฮ์) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยวิธีการสุ่มเนื้อหาในภาพรวม

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งใช้ค่าสถิติ

1. ค่าความถี่หรือค่าร้อยละ (Percentage)

1.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์มูลค่าร้อยละ

1.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นปลายเปิด เสนอในรูปแบบของความเรียง โดยเรียงลำดับความถี่

2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean)

นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต(\bar{x}) หาค่าตัวกลาง

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

นำค่าเฉลี่ยเลขคณิต(\bar{x})แต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนนแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง โดยหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อ